

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

URADNI LIST

Ljubljanske in mariborske oblasti.

Vsebina:

366. Invalidski zakon.

Razglasi inspektorja ministrstva za narodno zdravje. — Razglasi drugih uradov in oblastev. — Razne objave.

Zakoni in kraljevske uredbe.

366.

Mi

Aleksander I.,

po milosti božji in narodni volji
kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev,

prolašamo in objavljamo vsem in vsakomur, da je sklenila narodna skupščina kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v XVII. redni seji, ki jo je imela dne 13. novembra 1925. v Beogradu, in da smo Mi potrdili in potrjujemo

Invalidski zakon,*

ki se glasi:

I. poglavje.

Osebe, zaščitene s tem zakonom.

Člen 1.

Vojni in vojaški invalidi in rodbine oseb, padlih, umrlih in pogrešanih v vojni, rodbine umrlih invalidov, osebe, onesposobljene pri opravljanju vojaške službe, službene ali javne dolžnosti, kakor tudi civilni vojni invalidi obojega spola in njih ostale rodbine imajo pravico do državne zaščite in pomoči skladno z odredbami tega zakona.

Vojni invalidi.

Člen 2.

Za vojnega invalida po tem zakonu se smatra oni državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki dobi v njeni vojski, opravlja vojaško dolžnost ali službo, ali zaradi nje, ali opravlja po naredbi oblasti dolžnost za vojaške namene od dne mobilizacije (mobilizacija, koncentracija, operacija, premirje in demobilizacija) do šestih tednov, odkar je demobiliziran, brez lastne krivde poškodbo ali bolezen in se je zaradi tega njegova sposobnost za obče pridobitno delo tolikanj zmanjšala, da ga spozna pristojno oblastvo za invalida.

Člen 3.

Civilni vojni invalidi so one osebe obojega spola, ki so ob vojaških operacijah, bombardiranju, metanju bomb in plinov, eksploziji min itd., kakor tudi med internacijo in konfinacijo pretrpele isto kar vojni vojaški invalidi.

Vojaški invalidi.

Člen 4.

Za vojaškega invalida se smatra vsakdo, ki dobi tudi v mirnem času, opravlja svojo vojaško dolžnost, brez lastne krivde poškodbo ali bolezen in se mu zaradi tega sposobnost za obče pridobitno delo tolikanj zmanjša, da ga spozna pristojno oblastvo za invalida.

Člen 5.

Vse pravice invalidov se priznavajo tudi tem osebam:

* «Službene Novine kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca» z dne 21. novembra 1925., št. 268. (LXVIII. — 1925.)

- vojakom, orožnikom, osebam obmejne čete in nevojaškim osebam, ki bi bile ob opravljanju službe v uradni dolžnosti: pri pregonu, spopadu ali obrambi meje itd. (ali zaradi nje) ranjene ali bi obolele;
- delavcem vojaških zavodov in njih starejšinam (mojstrom, šefom itd.), ki bi bili na vojaškem delu ranjeni ali bi oboleli ter bi tako eni kakor drugi zaradi tega pretrpeli isto kar vojaški invalidi po členu 4. tega zakona.

Člen 6.

Pravice do državne zaščite in pomoči nimajo:

- vojaška oseba, ki se vda sovražniku ter pretrpi pri tem isto kar oseba iz člena 2.;
- oseba, ki je imela na umiku dolžnost, iti z vojsko, pa se je izognila tej dolžnosti ter je pri tem pretrpela isto kar oseba iz člena 2.;
- oni, ki pohabijo sami sebe, in oni, ki hote nalezijo bolezen, da se izognejo opravljanju vojaške dolžnosti;
- rodbine oseb, naštetih zgoraj pod a), b) in c).

Rodbine.

Člen 7.

K rodbini se štejejo: zakonita žena, zakonski otroci, nezakonski priznani otroci in usvojeni otroci.

Razen teh rodbinskih članov imajo pravico do državne zaščite in pomoči: invalidovi roditelji, roditelji padle, umrle, pogrešane vojaške osebe in civilnega vojnega invalida kakor tudi njega rodni bratje in rodne sestre, in sicer ob pogojih členov 52. in 53. tega zakona.

Rodbine pogrešanih bojnikov imajo pravico do državne zaščite in pomoči, če ne prispe od pogrešanca v enem letu od dne, ko se je odredila demobilizacija, nobeno zanesljivo poročilo.

Tuji.

Člen 8.

Tuji državljani in njih rodbine imajo pravico do pomoči od naše države skladno z odredbami tega zakona, če so služili v vojski kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev kakor tudi kot dobrovoljci, vstaši in četniki ter izpolnjujejo pogoje tega zakona, toda le, če ne prejema nobene pomoči od države, ki ji pripadajo. To velja tudi za one tuje državljane, ki so služili v srbski in črnogorski vojski.

Invalidi tujih držav uživajo, če so v stiski, vse pravice po tem zakonu, razen invalidnine, toliko, kolikor daje država, ki ji pripada tuji invalid, iste pomoči našim invalidom.

II. poglavje.

Vrste državne zaščite in pomoči.

Člen 9.

Država daje zaščito in pomoč:

I. invalidom:

- brezplačno zdravljenje;
- proteze in druge ortopedske pomočke;
- strokovni pouk;
- olajšave za izvrševanje obrtov;
- posredovanje pri iskanju dela in službe kakor tudi prvenstvo pri dobivanju državne službe ob enakih pogojih;

6.) podpore in posojila za ustanovitev ali izboljšavo samostalnega pridobitnega položaja;

7.) brezplačno vožnjo;

8.) invalidnino;

9.) pogrebne stroške;

10.) dosmrtno vzdrževanje v invalidskih domih ob popolni nesposobnosti;

II. rodbinskim članom padlih, umrlih in pogrešanih vojaških oseb in umrlih invalidov:

1.) brezplačno zdravljenje in zdravila;

2.) proteze in druge ortopedske pomočke;

3.) strokovni pouk;

4.) posredovanje pri iskanju dela in službe;

5.) podpore in posojila za ustanovitev ali izboljšavo samostalnega pridobitnega položaja;

6.) invalidnino;

III. roditeljem, bratom in sestram denarno podporo;

IV. invalidske združbe imajo prvenstveno pravico pri podeljevanju raznih dopustil, kakor bioskopov, zakupa železniških restavracij itd., toda le ob enakih pogojih.

Brezplačno zdravljenje.

Člen 10.

Dosmrtno pravico do brezplačnega zdravljenja in zdravil imajo:

1.) vsi invalidi za vse poškodbe in bolezni, zaradi katerih so bili spoznani za invalide, kakor tudi za poznejše bolezni, ki bi se pojavile kot njih posledice;

2.) popolni in pretežki invalidi, izmed lahkih in težkih pa samo oni, ki plačujejo manj nego 30 dinarjev neposrednjega davka brez osebnega davka in doklad, za vse bolezni, ki bi jih dobili tekom življenja;

3.) pravico do brezplačnega zdravljenja po členih 10., 11., 12., 13. in 14. imajo rodbinski člani popolnih in pretežkih invalidov, padlih, umrlih in pogrešanih bojnikov in vojne sirote, prav tako pa tudi rodbinski člani ostalih invalidov, ki plačujejo manj nego 30 dinarjev neposrednjega davka brez osebnega davka in doklad;

4.) vse osebe, ki imajo pravico do pomoči po tem zakonu, so oproščene vseh taks, ki jih pobirajo država, samoupravna telesa ali lastniki od posetnikov kopališč in klimatskih krajev.

Člen 11.

Pregledovati invalide, jim dajati pomoč ter jih pošiljati na zdravljenje mora brezplačno najbližji državni ali samoupravni zdravnik ali zdravnik urada za zavarovanje delavcev. Če teh ni, se sme obrniti invalid v ta namen do kateregakoli zdravnika, ki mu mora pomoči.

Člen 12.

Zdravljenje se vrši v državnih, civilnih in vojaških sanitetnih zavodih kakor tudi v samoupravnih bolnicah.

Ob zdravljenju v zgoraj označenih bolnicah in sanitetnih zavodih naj ima invalid: redov, kaplar in podčastnik pravico do vzdrževanja najnižjega, častniki, vojaški uradniki in obvezniki uradniške vrste pa do vzdrževanja višjega razreda v tem zavodu.

V bolnicah in ostalih sanitetnih zavodih, ki jih ni odredil pristojni zdravnik, se more zdraviti invalid samo ob svojih stroških.

Člen 13.

Vsi državni, vojaški in civilni kakor tudi ostali samoupravni zdravstveni zavodi morajo sprejemati poslane invalide na zdravljenje in vzdrževanje.

Kolikor niso ti zavodi glede stroškov, zdravljenja in vzdrževanja invalidov oskrbljeni drugače, poravnava te stroške ministrstvo za socialno politiko iz «narodnega invalidskega fonda».

Člen 14.

Lastniki kopališč morajo dajati invalidom na zahtevo ministrstva za socialno politiko brezplačno stanovanje, zdravnik in kopeli, in sicer v glavni sezoni do 5 %, pred glavno sezono in po njej pa 20 % števila posetnikov v sezoni minulega leta.

Oskrbovanje invalidov s protezami.

Člen 15.

Invalid ima dosmrtno pravico do protez, ortopedskih čevljev in ostalih ortopedskih pomočkov, kakršna sta pač njega poškodba in poklic.

Invalid dobi dve protezi: eno delovno in eno estetsko ali pa dve delovni ali dve estetski. Invalid, ki nosi ročno protezo, dobi tudi rokavice.

Proteze in aparat dobi invalid samo za poškodovane telesne dele; z ortopedskimi čevlji vred dobi navadni čevlji za zdravo nogo.

Če invalid v poznejšem življenju zaradi poškodovanega telesa ali bolezni poškoduje tudi drug telesni del ali če mu oboli tak del, ima pravico do proteze in ostalih pomočkov tudi za ta poškodovani telesni del.

Pohabljeni otroci siromašnih invalidov imajo pravico do brezplačnih protez po tem zakonu.

Člen 16.

Trajanje vsake proteze, ortopedskih čevljev in ostalih pomočkov določi strokovna komisija v ortopedskem zavodu glede na njih vrsto in izdelavo, na kakovost materiala, na invalidov poklic in na terenske razmere, v katerih živi. To se vpiše v knjigo in označi na listini, ki se izroči invalidu.

Člen 17.

Če invalid, preden poteče rok, označen na listini, pokvari ali obrabi protezo, ortopedski čevlji ali aparat, se popravi proteza ali izdelava nova zamena ob državnih stroških samo, če ni bilo to storjeno hote ali iz malomarnosti, o čemer odloči strokovna komisija.

Tudi če se dokaže krivda, se mora popraviti proteza ali izdelati nova zamena; toda invalidu se odteza mesečno sorazmeren del njegove invalidnine, dokler se ne poravnata storjena škoda, katere znesek se odredi po vrednosti pokvarjenega predmeta v trenutku, ko se je pokvaril.

Člen 18.

Proteze, ortopedski čevlji in drugi ortopedski pomočki se izdelujejo in popravljajo v državnih delavnicah ortopedskih zavodov.

Proteze, ki se ne morejo izdelati v državnih delavnicah, se nabavljajo ob državnih stroških po odobritvi ministrstva za socialno politiko in predhodnem mnenju strokovne komisije.

Strokovni pouk.

Člen 19.

Vsak invalid se mora po možnosti strokovno usposobiti (izučiti) za svoj stari poklic ali pa izučiti za nov poklic, če je to glede na njegove razmere zanj potrebno.

V strokovni pouk se sprejemajo invalidi po oceni strokovne komisije in z odobritvijo ministrstva za socialno politiko.

Uprava invalidskega zavoda seznani invalida z naravo in lastnostmi poedinih poklicev ter mu določi, vpoštevaje vse njegove razmere, zlasti pa njegovo voljo in telesno in duševno moč, vrsto strokovnega pouka in njega trajanje.

Strokovni pouk se vrši ob državnih stroških, in sicer prvenstveno v državnih in humanitarnih invalidskih šolah, po potrebi pa tudi v ostalih javnih šolah in podjetjih ali v privatnih zavodih pri privatnih pridobitnikih, obrtniških mojstrih, trgovcih, industrijih ali v raznih državnih tečajih.

Člen 20.

Naloga strokovnega pouka je, da invalid s praktičnimi vajami in z uporabljanjem raznih delovnih pomočkov v čim krajšem času obnovi ali poveča svojo delovno sposobnost in da mu dá čim več teoretične in praktične pripravnosti za njegov pridobitni poklic.

Vsakega invalida je treba po možnosti pridržati v njegovem prejšnjem ali sličnem poklicu in ga šele v izjemnih primerih odrediti za nov poklic.

Invalidom-poljedelcem se daje strokovni pouk zlasti zato, da se poveča njih znanje za naprednejše gospodarstvo in za voditev poljedelskih združenj, kakor tudi pouk v domačih obrtnih in industriji, ki jih na kmetih nedostaja.

Člen 21.

V času, ko se invalid strokovno izučuje v raznih šolah, so obvezni zakonski predpisi, programi in pravilniki, ki veljajo za dotične šole.

Člen 22.

Invalid, ki bi želel samostalno izvrševati obrt, sme prebiti v obrtu največ 12 mesecev kot učenec in pomočnik. Pri težjih obrtnih se sme ta čas podaljšati največ do 24 mesecev.

Člen 23.

Uprava zavoda odredi po členih 19., 20. in 22. tega zakona, koliko mesecev mora prebiti invalid, ki se šele začne učiti obrta, v obrtu kot učenec. Ostale mesece mora prebiti v istem obrtu kot pomočnik.

Ko uprava odreja, koliko časa naj traja strokovni pouk, mora vpoštevati tudi čas, ki ga je prebil invalid v kakšnem obrtu, preden se je pohabil ali je obolel, kakor tudi čas, ki ga je prebil, izvrševaje ta obrt v vojski za vojaške potrebe.

Člen 24.

Po preteku roka, ki ga odredi uprava za učenje, mora opravljati invalid mojstrski izpit iz dotičnega obrta.

Izpit se opravlja pred strokovno komisijo.

Sestavo izpraševalne komisije za obrte izven invalidskih šol predpiše s pravilnikom minister za socialno politiko sporazumno s prizadetimi ministri.

Komisijo za opravljanje mojstrskega izpita v invalidskih šolah sestavljajo: odposlanec ministrstva za socialno politiko kot predsednik, kot člani pa: upravnik zavoda, učitelj-mojster dotičnega obrta v zavodu in predstavnik obrtniške zbornice za dotični obrt, po možnosti pa tudi en invalid-obrtnik istega obrta na predlog invalidske združbe.

Smatra se, da je kandidat opravil izpit, če so glasovali za to najmanj trije člani komisije. Če invalid ne opravi izpita, sme dovoliti izpraševalna komisija, da se podaljša učenje ob državnih stroških največ do 6 mesecev; če invalid niti tedaj ne opravi izpita, se odpusti iz strokovnega pouka.

V ostalih šolah in tečajih se opravljajo izpiti po pravilniku za ureditev teh šol.

Člen 25.

Za dokaz o dovršenem strokovnem pouku in opravljenem izpitu služi izpričevalo dotične šole.

Na podstavi tega se sme invalid prijaviti pristojnemu oblastvu za samostalno izvrševanje izučenega obrta z vsemi pravicami, ki jih daje obrtni zakon ali pristojna zbornica.

Člen 26.

Dokler traja strokovni pouk, ima invalid pravico do vzdrževanja, za katero se smatra v invalidskih šolah brezplačno stanovanje, hrana in obleka.

Dokler traja pouk, se izplačuje invalidnina invalidovi siromašni rodbini, če jo invalid ima; če je pa nima, ne prejema invalidnine, dokler traja pouk.

Člen 27.

Dokler traja strokovni pouk v invalidskih zavodih, imajo invalidi za čas pomočniškega dela pravico do nagrade. Višino nagrade odredi minister za socialno politiko.

Pouk ostalih oseb, zaščitene s tem zakonom.

Člen 28.

Da bi dobile čim boljše vzgojo in izobrazbo za samostalno pridobitno delo, skrbi država sama in s pripomočjo samoupravnih teles, dobroteljskih

društev in naprav za vojne sirote, po možnosti pa tudi za ostale osebe, zaščitene s tem zakonom.

V ta namen odvarja posebne zavode za brezplačno oskrbo onih otrok, za katere se ne bi moglo na drug način zagotoviti vzgajanje in izobraževanje po prednjem odstavku.

V isti namen podpira samoupravna telesa in razne združbe in naprave s tem, da jim daje pomoč.

Slepi, gluhoonemi in pohabljeni otroci oseb, zaščitene s tem zakonom, se sprejemajo brezplačno v vzdrževanje in pouk v specialne šole, kjer se more dati takim otrokom obči pouk in usposobljenost za pridobitno delo.

Člen 29.

V vse javne zavode, v katerih dajo država ali samoupravna telesa (oblasti, okrožja ali občine) učencem popolno ali delno vzdrževanje, se morajo ob enakih pogojih prvenstveno sprejemati vojne sirote, otroci osebnih invalidov in ostalih oseb, zaščitene s tem zakonom.

Isto prvenstveno pravico imajo prednje osebe pri podeljevanju vseh državnih in onih samoupravnih naklonitev, ki niso v njih pravilih izrečno pridržane za člane izvestnih rodbin ali okolišev ali družabnih stanov, kjer ni oseb, zaščitene s tem zakonom.

Posredovanje pri iskanju dela in službe.

Člen 30.

Ko se popolnjujejo mesta v državni in samoupravni službi, se morajo ob enakih pogojih osebe, zaščitene s tem zakonom, postavljati pred ostalimi prosilci.

Zmanjšana telesna nesposobnost osebnih invalidov ne sme biti razlog, da bi se odpustili in ne postavljali na službena mesta, kjer bi mogli opravljati redne posle brez nevarnosti zase in za druge.

Člen 31.

Invalidi: aktivni častniki, vojaški uradniki in aktivni podčastniki ostanejo v aktivni službi bodisi pri četi, bodisi v pisarni, če se ugotovi z zdravniškim pregledom, da so za to sposobni. Častniki se smejo dodeliti iz čete v pisarniško službo ali iz pisarniške službe k četi po mnenju superrevizijske komisije dotične divizijske oblasti.

Prav tako ostanejo invalidi-državni uradniki v državni službi, če se ugotovi z zdravniško-komisij-skim pregledom, da so za službo sposobni.

Invalidnost ne sme biti ovira, da ne bi napredoval invalid, ki je v službi.

Tako eni kakor drugi imajo, če se pozneje onesposobijo za službo, pravico, urediti invalidnino po tedanji stopnji nesposobnosti, po svoji dotedanji službi in po svojem činu ali zvanju (položaju).

Člen 32.

Državne in samoupravne borze dela morajo brezplačno in prvenstveno najti posla osebam, ki so zaščitene s tem zakonom. V tem jih morajo podpirati vsa državna oblastva, zlasti pa organi in naprave ministrstva za socialno politiko.

Invalidom naj se podeljujejo mesta, ki ne zahtevajo posebno napornega dela ali predhodne izobrazbe, ali pa naj se jim dajo službe v strokah, v katerih so delali že prej.

Poedine občine, ki jih odredi minister za socialno politiko, in vsi oblastni odbori morajo sprejemati v svojo službo, in sicer prvenstveno izmed invalidov iz svoje občine ali oblasti, toliko invalidov, kolikor jih odredi s pravilnikom minister za socialno politiko, po predhodnem sporazumu oblastnih samoupravnih odborov in oblastnih invalidskih združenj.

Če ne izvršujejo tega predpisa, se kaznujejo predsedniki občin (župani) in predstavniki samoupravnih teles v denarju od 1000 do 50.000 dinarjev.

Te kazni izreka sodnik poedinec pristojnega prvostopnega (sreskega, kotarskega, okrajnega) sodišča v korist «narodnega invalidskega fonda». Zoper to obsodbo se sme vložiti v 15 dneh pritožba na pristojno apelacijsko sodišče.

Minister za socialno politiko se pooblašča, da predpiše pravilnik, s katerim se uredi v poedinstih zaposlovanje invalidov po tem zakonu.

Podpora za ustanovitev ali izboljšavo samostalnega pridobitnega položaja.

Člen 33.

Minister za socialno politiko podeljuje iz čistega dohodka «narodnega invalidskega fonda» ose-

bam, zaščitenim s tem zakonom, in profesionalnim združbam invalidov skladno s tem zakonom pomoč za ustanovitev ali izboljšavo samostalnega pridobitnega položaja.

Ko se dajo podpore združbam oseb, zaščitenih s tem zakonom, je treba poskrbeti, da bodo imeli od te pomoči dejanske koristi vsi, prvenstveno pa najpotrebnejši člani. Ko se podeljuje pomoč poedinim osebam, se morajo vpoštevati najprej one, ki so ekonomski ali socialno najslabše, v večji meri nesposobne za pridobitno delo in obremenjene z večjim številom majhnih in nepreskrbljenih otrok ter dajo dovolj moralnega in osebnega jamstva, da pametno in koristno uporabijo podeljeno pomoč.

Člen 34.

Minister za socialno politiko odredi iz čistega dohodka «narodnega invalidskega fonda» vsako leto izvestno vsoto za dajanje posojil invalidom-poljedelcem brez obresti ali za znižane obresti na daljši rok in letno odplačevanje proti zadostnemu osebnemu ali stvarnemu jamstvu.

Člen 35.

Invalidom, ki dovrše strokovni pouk v obrtu z dobrim uspehom, daje minister za socialno politiko iz dohodkov «narodnega invalidskega fonda» v uporabo vse najpotrebnejše orodje, če hočejo ustanoviti samostalen obrt. S posebnim pravilnikom se določi seznam orodja, ki je neizogibno potrebno za opravljanje enega ali drugega obrta. To orodje ostane tri leta svojina «narodnega invalidskega fonda»; v tem času se sme odstopljeno orodje odvzeti, če ne ravna dotična oseba z njim pravilno in dobro; po tem roku pa postane orodje njena svojina.

Ob istih pogojih kakor invalidom-poljedelcem se dá tudi invalidom, ki so dovršili obrtniški ali trgovski pouk, posojilo za otvoritev in pospeševanje samostalne obrta.

Člen 36.

Minister za socialno politiko daje iz dohodkov «narodnega invalidskega fonda» invalidom-dijakom pripomoči za nabavo učil in posebne naklonitve, kolikor ne bi bili preskrbljeni na drug način.

Člen 37.

Male prodajalnice tobaka (trafike) se podeljujejo prvenstveno invalidom in osebam, zaščitenim s tem zakonom. Ko se dajo nove dovolitve za male prodajalnice tobaka, mora monopolna uprava sporazumno z ministrom za socialno politiko najmanj 50 % teh prodajalnic odstopiti invalidom ali osebam, zaščitenim s tem zakonom. Prav tako se morajo vsa dopustila, ki jih dajeta država in občina, kakor n. pr. bioskopi, restavracije, kantine, kioski itd., podeljevati v prvi vrsti osebam, zaščitenim s tem zakonom.

Vsa ta podeljena dopustila se ne morejo prenesti na drugo osebo ali organizacijo.

Vožnja invalidov.

Člen 38.

Invalidi imajo pravico do brezplačne vožnje, in sicer: redovi, kaplarji in podčastniki v III. razredu potniškega ali mešanega vlaka na železnici in v II. razredu na ladji; invalidi: nižji častniki, vojaški uradniki in obvezniki uradniške vrste v II. razredu železnice in v I. razredu ladje, invalidi: višji častniki pa v I. razredu na železnici in v I. razredu na ladji, kadar jih pristojna oblastva ali pooblaščené naprave kličejo in pošiljajo: na zdravniški pregled, zdravljenje, strokovni pouk, zaradi popravila protez ali drugih ortopedskih pomočkov, ali kadar se odondod vračajo domov. Invalidom, ki težko prenašajo transport, se daje po zdravniškem mnenju vožnja v višjem razredu.

Objave za invalidovo brezplačno vožnjo izdajajo in pošiljajo oblastva, ki ga pozivajo; če pa je po zdravniškem mnenju nujno treba, jih izdajajo policijska (politična) oblastva, v katerih okoliščini stalno prebivajo; v spremnem aktu je treba razložiti potrebo in smoter potovanja.

Spremljevalci invalidov, omenjenih v členu 43., imajo isto pravico do brezplačne vožnje kakor invalidi, katere spremljajo na zdravljenje.

Če potujejo invalidi po privatni potrebi, imajo pravico do polovične vožnje trikrat na leto.

Invalid, ki se ne more gibati, ima, če je siromašnega stanja, pravico, da ga na vozu prepeljejo do postaje ali pristanišča.

Voz nabavi občina, iz katere invalid odhaja; občini pa ministrstvo za socialno politiko na njeno zahtevo povrne stroške.

Privatna prometna podjetja, ki jih subvencionira država, morajo dajati za vožnjo iste ugodnosti.

III. poglavje.

Invalidnina in dodatki.

Osebnina invalidnina.

Člen 39.

Osebe, ki se po tem zakonu spoznajo za invalide, se dele na štiri kategorije, in sicer: na lahke invalide, težke invalide, popolne invalide in pretežke invalide.

Lahki invalid je ona oseba, katere sposobnost za pridobitno delo je zmanjšana za 20 % do 40 %; težki invalid je ona oseba, katere sposobnost je zmanjšana za 50 % do 70 %; popolni invalid je ona oseba, katere sposobnost je zmanjšana za 80 % do 100 %; pretežki invalid pa je oni, čigar sposobnost je zmanjšana za 100 % in mu je poleg tega treba za navadno življenje tuje pomoči in strežbe (člen 43. tega zakona).

Zmanjšava sposobnosti se ocenja po uzakonjeni uredbi o splošnem pregledu invalidov z dne 11. junija 1921. («Službene Novine» št. 160/21.*).

Člen 40.

Redovi: lahki invalidi prejema letno invalidnino 480 dinarjev, težki invalidi prejema letno invalidnino 1440 dinarjev, popolni invalidi letno invalidnino 2400 dinarjev, pretežki invalidi pa letno invalidnino 4800 dinarjev.

Pri kaplarjih se zvišujejo prednji zneski za 5 %, pri podnarednikih za 15 % in pri narednikih za 25 %.

Člen 41.

Invalidi: nižji častniki, kapelniki in vojaški duhovniki (aktivni, rezervni in upokojeni) prejema kot invalidnino na leto: lahki invalidi 1800 dinarjev, težki invalidi 3600 dinarjev, popolni invalidi 4800 dinarjev, pretežki invalidi pa 12.000 dinarjev.

Invalidi: višji častniki, kapelniki in vojaški duhovniki (aktivni, rezervni in upokojeni) prejema kot invalidnino na leto: lahki invalidi 3000 dinarjev, težki invalidi 4800 dinarjev, popolni invalidi 6000 dinarjev, pretežki pa 15.000 dinarjev.

Invalidi-generalni prejema kot invalidnino na leto: lahki 4800 dinarjev, težki 6000 dinarjev, popolni 8000 dinarjev, pretežki pa 18.000 dinarjev.

Člen 42.

Invalidnina s plačo ali pokojnino in dodatki se mora izplačevati istočasno pri eni blagajni.

Člen 43.

Pretežki invalidi, ki so slepi, umobolni, popolnoma otrpli v večini velikih sklepov, popolnoma ohromeli na obeh ali na eni strani (paoplegia, haemiplegia), neozdravno ohromeli v živčnem pletu (plexus), oni, ki so izgubili obe roki, obe nogi do blizu kolena ali eno nad kolenom, drugo pa pod kolenom, eno roko in eno nogo, oni, ki so ohromeli v črevesu ali sečnem mehuru, kakor tudi oni, ki se jim prednja težka bolezen šele razvija ter so popolnoma nesposobni za delo in jim mora streči kdo drugi, imajo pravico, da se sprejmejo v posebne invalidske domove, kjer dobivajo vso potrebno nego za vzdrževanje, bodisi dosmrtno, bodisi začasno.

Dokler se vzdržujejo v invalidskem domu, prejema vsi gorenji invalidi tretjino svoje osebne invalidnine; če imajo siromašno rodbino, dobivajo namesto invalidnine na mesec 100 dinarjev osebne dodatka, njih siromašna rodbina pa prejema tretjino njih osebne invalidnine poleg popolnega dodatka za rodbinske člane.

Če stanujejo taki invalidi pri svoji rodbini ali pri kom drugem, ki jim streže in jih vzdržuje, prejema, dokler se njih težka bolezen ne izboljša, poleg svoje invalidnine poseben dodatek 3600 dinarjev na leto.

Člen 44.

Siromašni invalidi, starejši od 70 let, uživajo, ne glede na stopnjo svoje invalidnosti, invalidnino popolnega invalida.

* Uradni list z dne 12. avgusta 1921., št. 252/96.

Člen 45.

Težki in popolni invalidi, ki so siromašnega stanja, pretežki invalidi pa ne glede na imovinsko stanje imajo dodatke:

I. Za zakonito ženo v znesku šestine svoje invalidnine.

Invalidi-muslimani imajo ta dodatek samo za eno ženo.

II. Za vsakega zakonskega otroka kakor tudi za nezakonskega otroka, spočetega pred činjenico ali okolnostjo, ki daje očetu pravico do invalidnine, in priznanega v šestih mesecih po njegovi razrešitvi od vojaške dolžnosti, kakor tudi za vsakega otroka, usvojenega pred njegovo onesposobljenostjo, gre invalidu pravica do dodatka, ki znaša na leto šestino njegove invalidnine.

Aktivni, upokojeni in rezervni častniki, podčastniki, vojaški uradniki in obvezniki-uradniki, ki imajo po specialnih zakonih pravico do pokojnine, ne prejemajo dodatkov po tem zakonu, ampak po specialnih zakonih za aktivne častnike, vojaške uradnike, podčastnike in ostale aktivne državne uradnike in uslužbence.

Pravica do prednjega dodatka se priznava samo za otroka do dovršenega 15. leta, za otroka, ki redno hodi v šolo, pa do dovršenega 23. leta starosti; otrok, ki je za duševno ali telesno delo popolnoma nesposoben, prejema ta dodatek, dokler traja nesposobnost, kar se mora ugotoviti z zdravniško-komisijskim pregledom.

III. Za vsakega roditelja, če sta siromašna in nesposobna za delo, prejema popolni, težki in pretežki invalid, dokler jima je edini hranitelj, po 240 dinarjev na leto.

Rodbinska invalidnina.

Člen 46.

Siromašne rodbine padlih, umrlih in pogrešanih oseb, zaščitenih s tem zakonom, kakor tudi siromašne rodbine popolnih in pretežkih invalidov prejema kot invalidnino, in sicer: če je vdova brez otrok, prejema 50 % invalidnine popolnega invalida, če ima enega otroka, 65 %, če ima dva otroka, 75 %, če ima tri otroke, 85 % invalidnine popolnega invalida; če pa ima štiri ali več otrok, prejema invalidnino popolnega invalida v celotnem znesku.

Siromašne rodbine umrlih težkih invalidov prejema invalidnino po zgoraj navedenih pogojih in odstotkih invalidnine težkega invalida.

Vdove aktivnih častnikov, vojaških uradnikov, podčastnikov, državnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev, ki so imeli po specialnih zakonih pravico do pokojnine, nadalje vdove padlih, umrlih ali pogrešanih oseb prejema v primerih, določenih s členi 2., 4. in 5. tega zakona, vdovsko invalidnino, in sicer: če nimajo otrok, 60 %, če imajo enega otroka, 75 %, če imajo dva otroka, 85 % one invalidnine, ki bi jo imel njih mož, ko bi bil spoznan za popolnega invalida. Vdova s tremi ali več otroki prejema v popolnem znesku invalidnino, ki bi jo imel njen mož, ko bi bil spoznan za popolnega invalida.

To velja za vdove in otroke umrlih invalidov: častnikov, vojaških uradnikov, državnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev.

Če je ostalo po padlem, umrlem ali pogrešanem muslimanu več vdov, se razdeli vdovska invalidnina ene vdove enako med nje.

Člen 47.

Vojne in invalidske sirote brez očeta in matere, siromašnega stanja uživajo: če je ena sirota, invalidnino, določeno za vdovo popolnega invalida; če pa jih je več, se zviša invalidnina po členu 45. tega zakona, toda celokupni znesek invalidnine uživajo enako v enakih delih.

Isto invalidnino in isti dodatek kakor sirote prejema tudi otroci, katerih mati je še živa, a so ji otroci sodno vzeti iz skrbstva; v tem primeru ne prejema mati ne invalidnine ne dodatkov za otroke.

Podpora roditeljev, bratov in sestrá.

Člen 48.

Siromašni in za delo nesposobni roditelji, ki jim je bil umrl sin edini hranitelj, dobivajo, če nimajo drugega sina, ki ni siromašnega stanja, tako da bi jih mogel vzdrževati, letno podporo, ki znaša: za enega roditelja 20 %, za oba pa 30 % invalidnine popolnega invalida v enakih delih.

Siromašni in za delo nesposobni roditelji častnikov, vojaških uradnikov, podčastnikov, državnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev, ki so imeli po specialnih zakonih pravico do pokojnine, pa jim je bil umrl sin edini hranitelj, dobivajo: če je en roditelj, 20 %, oba pa 30 % njegove invalidnine v enakih delih, ne glede na pokojnino ostalih članov umrlečeve rodbine.

Člen 49.

Ako padli, umrli ali pogrešani ali težki ali popolni invalid ni zapustil žene in otrok, a tudi ni roditeljev, prejemajo njega maloletni bratje in maloletne sestre, ki jim je bil edini hranitelj in ki so siromašnega stanja, do dovršenega 16. leta starosti podporo 20 % invalidnine popolnega invalida, če je en brat ali ena sestra, a 30 % invalidnine popolnega invalida v enakih delih, če sta dva ali če je več bratov ali če sta dve ali če je več sestrá.

Začetek in trajanje invalidnine.

Člen 50.

Invalidnina se prisodi in izplačuje invalidom od onega trenutka, ko je invalid razrešen vojaške ali uradne dolžnosti.

Zvišana invalidnina za invalide, starejše od 70 let, teče, ko dovrše 70 let.

Člen 51.

Onim invalidom, glede katerih se ugotovi pri zdravniškem pregledu, da se njih poškodba ali bolezen ali poslabšava še ni okončala, se podeličasna invalidnina, ki ustreza njih stopnji obče nesposobnosti za pridobitno delo.

Začasni invalidi se pregledajo zdravniško-komisijski po tem zakonu vsako leto ob rekrutiranju; kakršen je pač izid pregleda, se jim invalidnina po pristojnem sodišču zviša, ostane ista, se zmanjša, izpremeni v stalno ali pa se ustavi.

Stalni invalidi imajo pravico, zahtevati vnovičen pregled in zvišbo svoje invalidnine, če se je njih nesposobnost za obče pridobitno delo zaradi njih poškodb ali bolezni ali njiju komplikacij, zбог katerih so bili spoznani za invalide, iznova poslabšala brez njih krivde, kar mora predhodno ugotoviti pristojni državni zdravnik. Invalid mora priložiti svoji prijavi izpričevalo dotičnega zdravnika. Prav tako sme tudi minister za socialno politiko odrediti revizijo stalnih invalidov.

Zvišba invalidnine velja, če se prisodi, od dne, ko je invalida pristojna državna zdravniška komisija pregledala in ugotovila, da se je njegova nesposobnost povečala.

Člen 52.

Invalidnina, določena s tem zakonom za vdove in sirote, in podpora, določena za roditelje, brate in sestre, teče od dne, ko umre ali se pogreša oseba, od katere izvajajo pravico. Če pa uživajo te rodbine med vojno posebno državno pomoč za vzdrževanje, se izplačujejo invalidnina in podpore v popolnem znesku od prvega dne v mesecu, ko se ustavi državna vzdrževalnina; za prejšnji čas pa se izvrši obračun ter se izplača eventualno razlika v njih korist.

Člen 53.

Invalidnina traja:

- 1.) Za vdove in matere do vnovične možitve ali do smrti. To poslednje velja tudi za očeta.
- 2.) Za brate in sestre do dovršenega 16. leta.
- 3.) Za sirote brez očeta in matere, če niso na drug način preskrbljene ali usposobljene za delo in življenje, do dovršenega 16. leta, če pa so nesposobne za delo, dokler traja ta nesposobnost, kar se mora ugotoviti z zdravniško-komisijskim pregledom. Za one sirote, ki se šolajo, traja invalidnina do zvršetka šole, najdalje pa do dovršenega 23. leta.

Invalidnina oseb, navedenih v členih 48. in 49., prestane, če dobi taka oseba drugega hranitelja. Ženska sirota ali sestra izgubi invalidnino, če se omoži.

Člen 54.

Če bojniki ali aktivni ali rezervni častniki pade ali umre v vojaški službi, mora dajati država začasno na račun invalidnine polovico njegove plače z vsemi dodatki in prejemki njegovi rodbini (ženi in otrokom), dokler ne začne prejemati prisojene invalidnine, in rodbina se mora obrniti na pristojno sodišče, da ji uredi invalidnino, v dveh mesecih od dne, ko je prejela uradno poročilo, da je dotični umrl. V vsakem primeru pa se, če v tem roku ne vloži prijave, ustavi nadaljnje začasno izplačevanje zgoraj označenih prejemkov.

Izguba in ustavitev invalidnine.

Člen 55.

Za vselej izgube pravico do osebne invalidnine osebe, ki so uporabile prevaro, lažne dokumente, simulacijo bolezni itd., češ, da bi se jim priznala ali odmerila večja invalidnina, nego jim gre po tem zakonu, ali ki podpirajo drugega v ta namen.

Člen 56.

Osebam, o katerih ugotovi pristojno oblastvo, da zlorablajo razne vrste pomoči ali da se vdajajo tatvini, beračenju, pijančevanju, igranju na slepo srečo, nemoralnemu življenju ali da v znatni meri zanemarjajo sebe ali svojo rodbino v materialnem ali moralnem oziru, je smeti za vselej ali pa za nekaj časa odvzeti eno ali več ali vse vrste državne pomoči. Invalidnina in druga pomoč se odvzame vsaki oni osebi, ki javno izraža načela zoper obstoječo državno obliko ali načelo protipravne izpremembe državnega reda. Zlasti se odvzame za vselej invalidnina in državna pomoč vdovam, zaščitenim s tem zakonom, če se vobče vdado nemoralnemu življenju. O izgubi invalidnine in dodatka odloči sodišče, ki je pristojno za prisojanje invalidnine. Prijavo sme vložiti vsak državni in samoupravi organ.

Člen 57.

Invalid, s sodbo rednega sodišča obsojen na kazen, ki nima za posledico izgube državljske časti po sodni sodbi ali po zakonu, izgubi osebno invalidnino samo za čas, dokler prestaja kazen.

Če se obsodi eden izmed onih rodbinskih članov, za katere prejema uživalec invalidnine dodatek, izgubi uživalec invalidnine dodatek za tega rodbinskega člana samo, dokler ta član prestaja kazen.

Oseba, ki se obsodi s sodbo rednega sodišča na izgubo državljske časti, kakor tudi oseba, ki se obsodi zaradi uvrde vladarja in njegovega doma, izgubi vse invalidske pravice. Njegovi nedolžni rodbini pripada invalidnina, ki bi jo imela, ko bi bil dotični invalid umrl.

Člen 58.

Vdova, sodno razvezana ali ločena od moža, ima pravico do vdovske invalidnine in dodatka, dokler ima otroke, ki ji dajo pravico do dodatka, če uporablja pod nadzorstvom skrbstvenega sodnika invalidnino in dodatek za nepreskrbljene otroke. Če tega ne bi bilo ali če tega ne bi več hotela storiti, se prisodi invalidnina otrokom, ki se smatrajo potem za sirote brez očeta in matere.

Člen 59.

Z vnovično omožitvijo izgubi vdova pravico do invalidnine. Če nima otrok, se ji izplača za doto triletna invalidnina, ako zahteva to v enem mesecu od poročnega dne. Prav to velja za vse ostale ženske osebe, če prestane invalidnina z njih omožitvijo. O tem odloča pristojno prvostopno sodišče.

Če se vdova brez otrok ali z otroki iznova omoži, in sicer s težkim, popolnim ali pretežkim invalidom, ima po invalidovi smrti pravico, voliti med invalidnino po prvem ali drugem možu. V drugem zakonu kakor tudi po invalidovi smrti uživa za otroke iz prvega in drugega zakona one dodatke, ki so povolnejši.

Zadolževanje in prenos invalidnine.

Člen 60.

Ne dovoljuje se ne privatnopravni ne sodni prenos invalidnine in tudi ne zastavitev invalidnine in dodatkov za poravnavo čigarkoli terjatve.

Na invalidnino in dodatke se ne sme postavljati prepoved in vršiti izplačilo iz njih. Izjemoma se sme postaviti na invalidnino prepoved in iz nje vršiti izplačilo največ do polovice invalidnine brez dodatkov za terjatve državnih in samoupravnih teles in invalidskih denarnih zavodov. Za zakonito vzdrževanje pa sme biti obsežen poleg polovice invalidnine tudi ves dodatek, odpadajoč na dotično osebo, ki se je tiče vzdrževanje.

Pogrebni stroški.

Člen 61.

Za stroške ob invalidovem pogrebu se izplača takoj rodbini umrlega siromašnega invalida znesek enomesečne invalidnine popolnega invalida; poleg tega pa se izplačajo ženi ali otrokom kot pomoč invalidovi dvomesečni invalidski prejemki, če ni-

majo razen plače ali pokojnine drugih dohodkov. O pomoči odloči na prošnjo rodbine minister za socialno politiko in pomoč se izplača iz «narodnega invalidskega fonda». Invalid se pokoplje z vojaškimi častmi, če je to v umrlečevem kraju mogoče.

IV. poglavje.

Postopnik.

A. Ugotavljanje invalidnosti.

Rok prijav za pregled.

Člen 62.

Vsakdo, ki zahteva državno zaščito in pomoč kot invalid po tem zakonu, mora predložiti prijavo za ugotovitev svoje invalidnosti, t. j. nesposobnosti za obče pridobitno delo, v enem letu od dne ugotovljene onesposobitve, če pa biva izven države, v enem letu po povratku v domovino.

Za duševno obolele predlože prijavo njih skrbniki, najbližji sorodniki ali občinska oblastva.

Prosilec naj priloži prijavi po možnosti potrdilo svojega pristojnega starejšine, v kakšnih razmerah, vojnih ali službenih, je bil poškodovan ali je obolel, in potrdilo bolnice, kjer se je zdravil.

Če ni uradnih poročil, se priznajo v prvi vrsti izjave starejšin, potem pa najmanj dva vojaka one edinice, iz katere je onesposobljenec, ki jima je osebno znan tak dogodek in ki to potrdita s prisego.

Poleg tega mora navesti prosilec v prijavi vse podatke, s katerimi utegne olajšati uradno zbiranje ostalih podatkov.

Prijava za pregled se predloži pristojni komandi vojaškega okrožja.

Člen 63.

Pristojna komanda vojaškega okrožja pregleda prijavo ter pribavi, če ni v njej vseh potrebnih podatkov, te podatke po službeni poti kar najhitreje od pristojnih oblastev.

Komisija za pregled invalidov.

Člen 64.

Pregled prijavljene osebe se izvrši komisijski.

Pri komandi vsakega vojaškega okrožja je ustanovljena komisija za pregled invalidov, ki sestoji: iz komandanta vojaškega okrožja ali njegovega namestnika kot predsednika, dveh zdravnikov, izmed katerih je eden vojaški, drugi pa civilni (državni ali samoupravni), in iz enega predstavnika krajevnega upravnega oblastva.

Če se zdi komisiji ob pregledu prijavljene osebe potrebno, da jo je treba zaradi določitve točne diagnoze opazovati ali da jo pregleda zdravnik-specialist, jo napoti v najbližjo oblastno ali stalno vojaško bolnico, kjer so specialisti za dotično poškodbo ali bolezen.

Stroške za napotitev v bolnico in bivanje v njej trpi država.

Člen 65.

Komisija določi dan pregleda, pozove prijavljeno osebo, izvrši pregled ter določi:

- 1.) sposobnost pregledane osebe za vojaško službo;
- 2.) izpremembo sposobnosti prijavljene osebe za obče pridobitno delo na podstavi zdravniške diagnoze (zdravnikov članov komisije) o njeni poškodbi ali bolezni;
- 3.) odda mnenje, da je nastala izprememba njene sposobnosti za obče pridobitno delo iz enega izmed vzrokov, ki ji daje pravico po tem zakonu, ali iz drugega vzroka.

Po točki 1.) postopa komisija na podstavi uredbe o oceni sposobnosti za vojaško službo, po točki 2.) in 3.) pa na podstavi navodila ministra za socialno politiko.

Komisija odloča z večino glasov. Če se v komisiji razdele glasovi ali se zdravnika ne strinjata v diagnozi in prognozi, napoti komisija dotično osebo z vsem predmetom v pregled in oceno k superrevizijski komisiji, ki ji izda potrdilo skladno s členom 66. tega zakona.

Člen 66.

Po končanem pregledu priobči komisija pregledani osebi izid pregleda skupno s poukom o pravnih pomočkah ter ji dá takoj pismeno potrdilo o svoji odločbi.

V potrdilu se morajo navesti podatki o njeni popolni ali delni nesposobnosti za vojaško službo, o vrsti poškodb ali bolezni, stopnja njene nesposobnosti za obče pridobitno delo in kdaj in kje je bila onesposobljena.

Če komisija spozna, da niso izpolnjeni pogoji iz točke 3.) člena 65. tega zakona, mora navesti razloge za to svoje mnenje.

Člen 67.

Zoper odločbo komisije za pregled invalidov pri vojaškem okrožju se sme vložiti pritožba:

- zaradi zdravniške diagnoze in
- zaradi okategoriziranja nesposobnosti za obče pridobitno delo.

Pritožba se mora vložiti v 30 dneh po vročitvi potrdila pri komandi vojaškega okrožja, ki mora pritožitelja z vsemi akti v 10 dneh odpremiti k superrevizijski komisiji komande dotične divizijske oblasti v pregled in odločitev.

Člen 68.

Superrevizijska komisija sme odločbo prve komisije ali potrditi ali pa predrugačiti.

Superrevizijska komisija priobči svojo odločbo takoj ustno prizadeti osebi, pismeno pa jo pošlje z vsemi akti komisiji, ki je izvršila prvi pregled; ta komisija mora izdati na nje podstavi pritožitelju novo potrdilo.

Odločba superrevizijske komisije je izvršna.

B. Odločanje o pridobitvi in izgubi pravice.

Rok prijave za invalidnino.

Člen 69.

Prijavo za invalidnino mora vložiti invalid pri pristojnem sodišču v enem letu po poslednjem zdravniško-komisijskem pregledu; rodbine priznanih invalidov jo morajo vložiti v enem letu od dne, ko invalid umre, ostale osebe pa v dveh letih od dne, ko se je z ukazom odredila demobilizacija.

Prijave za umobolne in za vojne sirote morajo vložiti njih skrbniki ali občinski urad (opštinski sud); lahko pa jih tudi vložijo njih rodbina.

Prijavi naj priloži prosilec po možnosti:

- invalidsko potrdilo pristojne komisije, s katerim je bil spoznan za nesposobnega;
- če je oženjen, izpisek iz poročne knjige in o vsakem članu, ki ima pravico do zaščite po tem zakonu, izpisek iz rojstne matice;
- potrdilo krajevnega občinskega oblastva, da so živi vsi rodbinski člani, za katere se zahteva pravica;
- navrstveno izpričevalo in potrdilo o imovinskem stanju;
- če ima roditelje, brate in sestre, potrdilo občinskega urada (opštinskega suda), da so siromašni in nesposobni za delo in da jim je on edini hranitelj.

Rodbinski člani, ki zahtevajo po tem zakonu državno zaščito in pomoč, morajo predložiti pristojnemu sodišču po možnosti vse potrebne dokaze, s katerimi izpričujejo svojo pravico.

Invalidska sodišča.

Člen 70.

O pridobitvi invalidnine in dodatkov kakor tudi o izgubi invalidnine in ostalih pomoči po členih 55., 56., 57., 58. in 59. tega zakona odločajo v prvi instanci sreski (kotarski, okrajni) sodniki v pokrajinah, kjer so postavljeni, v pokrajinah, kjer jih ni, pa sodniki poedinci pri prvostopnem (okrožnem) sodišču. Za opravljanje tega posla sme odrediti starejšina dotičnega sodišča večje število sodnikov.

V drugi in poslednji instanci odločajo o teh predmetih višja invalidska sodišča.

Člen 71.

Višja invalidska sodišča odločajo tudi kot druga in poslednja instanca v sporih o pristojnosti sodnikov nižjih sodišč.

Sedeži višjih invalidskih sodišč so: za Srbijo, Crno goro in Vojvodino v Beogradu, za Hrvatsko, Slavonijo in Slovenijo v Zagrebu in za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo v Sarajevu.

Višje invalidsko sodišče je sestavljeno iz petih članov, ki jih postavi minister za socialno politiko, in sicer: enega kot predsednika izmed aktivnih sodnikov kasacijskega ali apelacijskega sodišča, dveh sodnikov prvostopnih sodišč, enega predstavnika ministra za socialno politiko, diplomiranega pravnika, in enega predstavnika vojnih invalidov, diplomiranega pravnika, ki ga postavi minister za socialno politiko na predlog »Središnjega odbora udruženja ratnih invalidov«, in enega predstavnika ministra za finance, ki ga odredi ta minister. Kasa-

cijskega in apelacijskega sodnika kakor tudi sodnike prvostopnih sodišč odredi minister za socialno politiko sporazumno z ministrom pravde.

Višja invalidska sodišča odločajo z večino glasov; ob enaki razdelitvi glasov odloči stran, na kateri je predsednik.

Po potrebi se sme ustanoviti več oddelkov višjega invalidskega sodišča z isto sestavo.

Vsak član višjega invalidskega sodišča mora imeti po enega namestnika.

Če so člani višjega invalidskega sodišča iz svobodnih poklicev, morajo priseči na to dolžnost.

Nagrado za poslovanje določi sodnikom prvostopnih (sreskih, kotarskih, okrajnih) sodišč kakor tudi članom višjih invalidskih sodišč minister za socialno politiko sporazumno z ministrom za finance.

Člen 72.

Ko prejme sodnik nižjega sodišča prijavo za invalidnino, mora najprej ugotoviti, ali je pristojen in ali se je vložila prijava o pravem času. Če se proglasi za nepristojnega ali če ugotovi, da se prijava ni vložila o pravem času, se ne spusti v stvarno odločanje, nego izda v tem zmislu obrazloženo odločbo, ki jo priobči vložitelju prijave ali njegovemu zastopniku. Ta ima pravico, se zoper to odločbo pritožiti v 30 dneh po prejemu odločbe. Pritožba se vložijo pri sodniku, zoper čigar odločbo je naperjena, neposredno ali po pošti na povratni receptis; v tem primeru se vzame dan, ko se odda na pošto, za dan, ko se odda sodniku.

Za umobolne in za vojne sirote se pošiljajo te odločbe v pretres in rešitev višjemu invalidskemu sodišču uradoma in brez pritožbe onega, ki je vložil prošnjo (prijavo).

Člen 73.

One dokaze, nezadostno predložene v pravočasno podanih prijavah, ki se zahtevajo za pridobitev pravice po tem zakonu, pribavi sodnik uradoma od pristojnih oblastev, ki se morajo temu hitro odzvati; nato pa odloči, ali pravico do invalidnine priznava ali ne, in odkdaj teče ta invalidnina.

Vsaka odločba mora biti obrazložena.

Člen 74.

Zoper odločbo sodišča se sme stranka pritožiti v 15 dneh od dne, ko je prejela pismeno odločbo. V pritožbi se smejo navesti tudi nova dokazna sredstva.

One odločbe, zoper katere se stranka v postavljenem roku ni pritožila, s katerimi pa se je prisodila podpora, mora sodnik uradoma v 10 dneh po preteku pritožbenega roka z vsem predmetom vred poslati višjemu invalidskemu sodišču v pretres in končno rešitev.

Višje invalidsko sodišče sme odločbo sodnika nižjega sodišča potrditi, razveljaviti ali izpremeniti, če je stanje stvari dovolj preiskano, drugače pa vrniti v nadaljnje poizvedovanje.

Višje invalidsko sodišče mora ne glede na to, ali je prizadeta oseba vložila pritožbo, poslano odločbo celotno pretresti uradoma.

Odločba višjega invalidskega sodišča je pravno-močna, če so se udeležili odločanja vsi člani; odloča pa se z večino glasov.

Člen 75.

Vsa oblastva, ki so dolžna, zbirati podatke ali izdajati potrdila za pridobitev, uživanje ali izgubo ene ali druge vrste pomoči po tem zakonu, morajo smatrati vse te predmete za jako nujne. Za namerno zavlačevanje ali nepravilno poslovanje se kaznuje odgovorna oseba po veljavnih zakonskih predpisih.

Člen 76.

Vse prijave, vsi zapisniki, vse zaslišbe, prošnje, vsi krstni listi, smrtni listi, vsa zdravniška izpričevala, vse pritožbe in vsi ostali dokumenti poedinih oseb, zaščiteneh s tem zakonom, ki so v zvezi s pridobitvijo ene ali druge vrste pomoči po tem zakonu, se opravečajo vseh taks ter se izdajajo brezplačno.

Oblastva morajo na listinah, izdanih v stvarih tega zakona, označiti s pozivom na ta člen, da jih izdajajo brez takse.

Revizija postopanja.

Člen 77.

Stranka ima pravico, zahtevati revizijo izvršne odločbe o invalidnini v enem letu od dne, ko je prejela izvršno odločbo, in sicer:

- zaradi materialne kršitve zakona;
- če se javne listine v kaki činjenici ne ujemajo po vsebini; in
- zaradi računskega pogreška v znesku invalidnine.

Iz istih razlogov ima pravico tudi minister za socialno politiko, ne glede na vsak rok, zahtevati revizijo izvršne odločbe o invalidnini.

Prošnja za revizijo se vložijo pri prvostopnem (okrožnem) ali sreskem (kotarskem, okrajnem) sodišču prosilčevega bivališča.

Če to sodišče ni izdalo odločbe o predmetu, za katerega se zahteva revizija, dobavi uradoma dotične akte od oblastva, ki je izdalo prvo odločbo.

Pritožba zoper odločbo, s katero se usvaja ali odklanja predlog za revizijo, se mora vložiti v 30 dneh po prejemu pismene odločbe; če pa ni pritožbe, postopa sodišče po tretjem odstavku člena 74. tega zakona.

Obnova postopanja.

Člen 78.

Stranka ima pravico, zahtevati obnovo postopanja o invalidnini na podstavi novih dokazov za svojo pravico v enem letu od dne, ko je prejela izvršno odločbo o prejšnjem sporu, glede katerega zahteva obnovo postopanja.

Če ima osebni invalid zato, ker se mu je poškodb, bolezen poslabšala ali ker je nastala komplikacija, po členu 51. pravico do zvišane invalidnine, sme zahtevati obnovo postopanja, kadar koli nastopi primer za to.

Nižja sodišča (sodniki poedinci), ki izdajo odločbe, s katerimi se odobri obnova postopanja, morajo poslati take odločbe tudi ministrstvu za socialno politiko, ki ima pravico pritožbe v roku, določenem s členom 74.

Višja sodišča morajo prav tako pošiljati svoje odločbe o predmetih za obnovo postopanja ministrstvu za socialno politiko v 15 dneh.

Člen 79.

Minister za socialno politiko ima pravico, ne glede na rok, zahtevati obnovo postopanja:

- če poda naknadno dokaze, da stranka nima pravice do prisojene podpore, in
- če se zdravstveno stanje osebnega invalida popravi, tako da je podana zakonska osnova, prisojeno podporo zmanjšati ali odvzeti.

Roki.

Člen 80.

Prijave in pritožbe, ki so s tem zakonom vezane na rok, se smatrajo za pravočasne, če se izroče v določenem roku pošti na povratni receptis za pristojno oblastvo.

V. poglavje.

Odkup invalidnine.

Člen 81.

Uživalci invalidnine smejo zahtevati, da jim država po naslednjih odredbah njih invalidnino odkupi s tem, da jim dá kapital ali zemljišče, ali na drug način.

Po sredstvih, ki so na razpolago, se odkupijo najprej invalidnine lažjih invalidov in vdov z otroki, ki se že udeležujejo pridobitnega dela ali ki kmalu vstopijo vanje.

Kdor zahteva odkup v eni ali drugi obliki, mora predložiti svojo prošnjo ministru za socialno politiko. Če je treba, se ustanove posebne komisije, ki preizkušajo vse razmere prosilcev kakor tudi primernost odkupa in jamstvo ter podajajo prikladne predloge.

Odkupovanje z dajanjem kapitala.

Člen 82.

Ministrstvo za socialno politiko odkupi invalidnino s tem, da dá kapital, ako to zahteva oni, ki mu je prisojena stalna invalidnina:

- če je starejši od 21, a mlajši od 55 let;
- če bi mogel s praktično in produktivno uporabo kapitala ustvariti sebi ali onim, ki jih mora vzdrževati, ugodnejše pogoje za dostojno življenje, nego s prejemanjem letne invalidnine; in
- če daje za to dovolj moralnega in materialnega jamstva.

Kapital se daje zlasti za nakup ali amelioracijo zemljišč, za obdelovanje in za zidanje stanovanj in ostalih zgradb, za voditev pridobitnega

dela, za nabavo kmetijskih priprav ali živine in opreme ali za nabavo strojev, orodja in materiala za razne obrte in hišne industrije ali kot oblastna glavica za voditev trgovine in obrta, bodisi da poslujejo uživalci invalidnine samostavno, bodisi v zadrugi in združbi z drugimi osebami.

Člen 83.

Za dovoljeni kapital se mora zahtevati jamstvo, najsi bi kapital ali predmet, ki se nabavi z njim, stalno služil namenu, predpisanemu v členu 82.

Jamstvo se zahteva pred vsem v predmetu samem, razen tega pa po razmerah in možnosti v poedinem primeru na način, ki se vidi ministru za socialno politiko najprimernejši in najumestnejši.

Minister za socialno politiko sme zahtevati vrnitev dane odkupnine s 6%nimi letnimi obrestmi vred od dne izplačila do roka vrnitve, če se ugotovi, da se z danim kapitalom ni dosegel namen, za katerega je bila odkupnina dana.

Predmet, nabavljen z dovoljenim kapitalom, se ne sme prodati brez odobritve ministra za socialno politiko.

Člen 84.

Odkupljenemu invalidu se sme vrniti pravica do invalidnine v izjemnih primerih, zlasti če dotična oseba ni kriva, da se ni dosegel namen, za katerega je bila odkupnina dana.

Pravica do vnovičnega uživanja invalidnine se prične, ako se invalidnina vrne (člen 83.), s prvim dnem onega meseca, ki nastopi za dnem vrnjene odkupnine.

Člen 85.

Odkup se sme izvršiti tudi na drug način, če ustreza denarna vrednost one ugodnosti, ki jo invalid dobi, njegovi odkupnini, določeni v členu 82. tega zakona. Odkupnine z dajanjem kapitala se plačujejo iz «narodnega invalidskega fonda».

Odkupovanje z dajanjem zemljišč.

Člen 86.

Osebe, zaščitene s tem zakonom, ki so dobile ali ki dobe zemljišče po zakonu o agrarni reformi, izgube pravico do invalidnine in dodatkov.

Pravica, uživati invalidnino, prestane dne 31. decembra onega leta, v katerem je uživalec invalidnine prvič pospravil pridelke z dodeljenega zemljišča.

VI. poglavje.

Narodni invalidski fond in invalidske združbe.

Člen 87.

Ustanavlja se «narodni invalidski fond».

V ta fond spadajo:

1.) dotacija, ki se določi s proračunom vsakega leta, in sicer za prva tri leta po 2.000.000 dinarjev, pozneje pa toliko, kolikršne je treba za odkupovanje invalidnin;

2.) prostovoljni prispevki, darila, zadušbine itd., poklonjeni državi ali temu fondu za podpiranje invalidov;

3.) 3 % čistega dohodka državne razredne loterije;

4.) fond za vojaške invalide, ustanove kneza Mihajla (zakon o podpori vojaških invalidov z dne 8. julija 1878.), samo da se mora uporabiti ta fond izključno za postavitev invalidskega doma;

5.) invalidski fondi bivše Avstro-Ogrske, ki pripadejo z likvidacijo naši državi;

6.) dohodki, določeni z zakonom o izplačevanju vojne škode (členi 4., 5. in 10. istega zakona); in

7.) dohodki, ki so dodeljeni s tem zakonom ali z drugimi zakoni temu fondu ali ki se določijo z drugimi zakoni.

Člen 88.

Imovina fonda sestoji iz premičnin in nepremičnin. Gotovina se hrani in plodonosno nalaga pri državni hipotekarni banki. Če se premična imovina, ki jo dobi fond z darilom, prodaja, se proda javno in izkupiček se izroči prav tako državni hipotekarni banki. Nepremične imovine fonda se smejo odtujiti ali obremeniti samo z odobritvijo ministrskega sveta.

Člen 89.

Imovino fonda upravlja minister za socialno politiko.

Pri ministrstvu za socialno politiko se ustanavlja svet, ki se mu nalaga, skrbeti za fond in podajati ministru predloge, kako naj se fond upravlja in uporablja. Ta svet je sestavljen iz pred-

sednika in dveh članov, ki jih imenuje minister za socialno politiko, in sicer predsednika izmed članov državnega sveta, oba člana pa izmed svojih uradnikov, od katerih mora biti eden uradnik invalid; če pa takega v ministrstvu za socialno politiko ni, ga imenuje iz drugega ministrstva. Odločbe ministra za socialno politiko izvršuje računsko-ekonomski oddelek ministrstva za socialno politiko. Nagrado za poslovanje odreja članom sveta minister za socialno politiko.

Vsi dokumenti o prejemkih in izdatkih tega fonda morajo biti vidirani po organu glavne kontrole.

Člen 90.

Čisti dohodek fonda se uporablja:

1.) za zdravljenje in izučevanje invalidov, kolikor se to ne vrši v državnih zavodih;

2.) za podporo ob ustanovitvi ali izboljšavi samostalnega pridobitnega položaja invalidov ali njih pridobitnih zadrug;

3.) za pomoč v vožnji, obleki, obutvi, perilu potrebnim osebam, zaščitenim s tem zakonom.

Kolikor bi razpolagal «narodni invalidski fond» z zadostnimi sredstvi čistega dohodka, se sme uporabljati za zidanje, razširjanje, urejanje in vzdrževanje invalidskih zavodov. Sredstva fonda, določena v členu 87., točki 4.), se smejo porabljati samo za zidanje invalidskih domov.

Člen 91.

Osebe, ki prejemajo pomoč po tem zakonu, se smejo združiti v krajevne in oblastne invalidske združbe. Vse oblastne združbe tvorijo «Središčno invalidsko udruženje kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca» s sedežem v Beogradu.

Pravila invalidskih krajevnih in oblastnih združb odobrujejo pristojni veliki župani, «Središnega invalidskega udruženja» pa minister za socialno politiko.

Poslovanje invalidskih združb nadzira minister za socialno politiko ali neposredno ali pa po velikih županih.

Obstoječe invalidske združbe se morajo v šestih mesecih od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, prilagoditi njega odredbam.

VII. poglavje.

Zaključne odredbe.

Člen 92.

Oseba, zaščitena s tem zakonom, ima pravico do zdravljenja in apariranja pred izvršno sodno odločbo o pravici do invalidnine, če verodostojno dokaže, da ima pravico po tem zakonu.

Člen 93.

Osebe, zaščitene s tem zakonom, smejo izjemoma uživati invalidnino izven države samo z odobritvijo ministra za socialno politiko v sporazumu z ministrom za vojsko in mornarico.

Člen 94.

Vsem osebam, zaščitenim s tem zakonom, ki uživajo od države plačo ali pokojnino in dodatke, se daje, dokler se ne uredi njih pokojnina in invalidnina, mesečno akontacija po odredbah člena 152. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Člen 95.

Na invalidnino po tem zakonu se ne plačuje ne davek ne druga javna doklada.

Člen 96.

Vse prošnje, pritožbe, odločbe in priloge k njim, s katerimi se zahteva, daje ali odvzema po tem zakonu pravica ali ugodnost osebam, zaščitenim s tem zakonom, so proste vseh državnih in samoupravnih taks.

Osebe, zaščitene s tem zakonom, so oproščene tudi taks za ustanovitev in protokolacijo samostalnega obrta.

Člen 97.

Vsa oblastva, ki so dolžna, zbirati podatke ali izdajati potrdila za pridobitev, uživanje ali izgubo pravice ali ugodnosti po tem zakonu ali odločati o teh pravicah ali ugodnostih, morajo smatrati vse te predmete za jako nujne. Zaradi namernega ali malomarnega zavlačevanja se kaznuje odgovorna oseba po veljavnih predpisih, poleg tega pa v denarju z 2000 dinarji v korist «narodnega invalidskega fonda». Kazen izreče nadrejeni starejšina.

Zoper odločbo o kazni se sme vložiti v 15 dneh po priobčitvi pritožba na ministrstvo za socialno politiko, čigar odločba je izvršna.

Člen 98.

Civilni vojni invalidi kakor tudi oni, ki so to postali zbog interniranja ali konfiniranja, imajo pravico do invalidnine in dodatkov, določenih s tem zakonom, samo, če so siromašnega stanja. Vojaški vojni invalidi, glede katerih ni določeno v tem zakonu kaj drugega, prejemajo, če niso siromašnega stanja, samo polovico osebne invalidnine brez dodatka. Oni invalidi, ki se zaposlujejo po tem zakonu pri občinskih ali oblastnih samoupravah, prejemajo, dokler so zaposleni, polovico invalidnine brez dodatka.

Člen 99.

Za pridobitev pravice po tem zakonu pri invalidih ali rodbinah padlih, umrlih in pogrešanih bojniki ali umrlih težkih, popolnih in pretežkih invalidov se računi oni davek, ki ga je plačevala zadruga dotične osebe v času njene onesposobljenosti ali ob njeni smrti.

Glede davka se smatrajo za zadrugarje po tem zakonu oče in njegovi sinovi kakor tudi njih rodbine, če so padli, umrli ali če se pogrešajo.

Člen 100.

Občinska in davčna oblastva morajo pošiljati mesečno pristojnim finančnim upravam poročila o izpremeh — izboljšavi imovinskega stanja invalidov in rodbin, ki prejemajo invalidnino po tem zakonu.

Če bi razvidele finančne uprave iz teh poročil, da dotični invalid ali dotična rodbina zaradi izboljšave imovinskega stanja nima pravice, dalje prejemati invalidnine, ustaviijo nje izplačevanje ter naznanijo to nižjemu invalidskemu sodišču, ki odloči o izgubi invalidnine.

Člen 101.

Katere osebe je smatrati po tem zakonu, da so siromašnega stanja, se odreja z letnim finančnim zakonom.

VIII. poglavje.

Prehodne odredbe.

Člen 102.

Invalidnina in dodatki po tem zakonu teko od dne 1. aprila 1928. za vse osebe, ki se prevedejo dotlej z novimi izvršnimi odločbami na nove prejemke po tem zakonu.

One osebe, glede katerih se do tega roka ne izdado odločbe o prevedbi, pa dobivajo invalidnino in ostale prejemke po dosedanjih zakonih; po izvršeni prevedbi se jim izplača eventualna razlika izza dne 1. aprila 1928.

Invalidnina in ostali prejemki se ne izplačujejo onim, ki ne predlože po preteku treh mesecev, ko stopi ta zakon v veljavo, finančnim upravam pismenega potrdila, da so se prijavili pristojnim sodiščem za prevedbo po tem zakonu.

Člen 103.

Vsi nerešeni spori iz vojne leta 1912. in nadalje do demobilizacije, končane dne 5. maja 1920., se morajo rešiti po zakonu o podpori vojnih invalidov z dne 8. avgusta 1878. z izpremehami in dopolnitvami z dne 10. aprila 1914. in po zakonu o začasni pomoči invalidom z dne 31. decembra 1921., kolikor se tičejo časa, odkaj teče podpora, in velikosti podpore za čas, ko je nastala pravica do podpore, do dne, ko stopi ta zakon v veljavo.

Člen 104.

Vse osebe, ki prejemajo invalidnino po dosedanjih izvršnih odločbah, se morajo v treh mesecih, ko stopi ta zakon v veljavo, prijaviti pristojnim prvostopnim (sreskim, kotarskim, okrajnim) sodiščem zaradi prevedbe na prejemke po tem zakonu. Sodišča jim morajo dati o prejemu prijave pismeno potrdilo. Prijavi je treba priložiti izvršno prejšnjo odločbo o prisoji invalidnine s potrdilom iz drugega odstavka člena 105. tega zakona in potrdilo o plačilu davka s podatki iz člena 99.

Pristojna sodišča zamenjajo predložene odločbe za nove, skladno z odredbami tega zakona.

Odločbe se pošljejo proslu v prepisu preko njegove občine.

Če kdo ni zadovoljen z novo odločbo pristojnega sodišča, se sme v 30 dneh po njeni priobčitvi pritožiti na višje invalidsko sodišče.

Odločba pristojnega sodišča, zoper katero se v določenem roku ni vložila pritožba, postane izvršna.

Člen 105.

Sodišča, pristojna po tem zakonu, prevedejo one osebe, ki so jim priznala invalidsko pravico pristojna upravna oblastva, okrožna sodišča ali vrhovno invalidsko sodišče, in sicer ob pogoju, da jim je bila priznana ta pravica po pristojni specialni invalidski komisiji ali po specialnem invalidskem sodišču, na podstavi člena 35. zakona o proračunskih dvanajstinah z dne 30. junija 1923.

Oseba, zaščitena s tem zakonom, katere pravica do prisojene invalidnine ali podpore je bila zavezana reviziji po členu 35. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece julij, avgust in september 1923. v zvezi s členom 6. pravilnika za izvrševanje odločbe ministrskega sveta št. 38.652 z dne 13. aprila 1923., mora predložiti sodišču tudi potrdilo pristojne finančne uprave, da ji invalidnina in podpora ni ustavljena.

Pri osebah, ki so jim priznala pravico oblastva, omenjena v prednjem odstavku, glede katerih pa specialno invalidsko sodišče še ni izdalo odločbe, pošlje ministrstvo za socialno politiko njih predmete v postopanje pristojnemu prvostopnemu (okrožnemu) ali sreskemu (kotarskemu, okrajnemu) sodišču, da izda novo odločbo o pravici do invalidnine.

Vsem osebam, ki jim je podpora ustavljena z odločbo specialnega invalidskega sodišča, priobči pristojno sodišče razloge za ustavitve.

Osebe, ki jim je z odločbo specialnega invalidskega sodišča dokončno ustavljena invalidska podpora, smejo po tem zakonu v šestih mesecih od dne te priobčitve obnoviti postopanje pri prvostopnem (okrožnem) ali sreskem (kotarskem, okrajnem) sodišču.

Sodišča morajo prvenstveno izvršiti prevedbo na prejemke po tem zakonu vseh onih oseb, ki prejemajo invalidsko podporo po doslej izvršnih odločbah. Ko se ta prevedba konča, začno reševati primere, določene v predzadnjem odstavku tega člena.

Člen 106.

Vojni vojaški invalidi, ki se jim je, preden stopi ta zakon v veljavo, zavrnila pravica do invalidske podpore zato, ker niso predložili svoje prijave o pravem času pristojnemu oblastvu, ampak samo svoji občini, kakor tudi oni vojni vojaški invalidi, ki se niso mogli prijaviti zbog ovir, nastopivših nezavisno od njih volje, imajo pravico, da se prijavijo pristojnemu sodišču v enem letu od dne, ko stopi ta zakon v veljavo.

Odločbe, izdane po tem členu in po predzadnjem odstavku člena 105. tega zakona, se pošljejo uradoma pristojnim višjim invalidskim sodiščem v pretres in končno rešitev.

Člen 107.

Specialne invalidske komisije in specialna invalidska sodišča morajo dovršiti svoje delo do dne 31. decembra 1925. Nerešeni predmeti se morajo poslati v delo pristojnim prvostopnim (sreskim, kotarskim, okrajnim) sodiščem.

Prvostopnim ali sreskim sodiščem se pošljejo v delo in novo odločanje tudi predmeti o pritožbah zoper odločbe pokrajinskih uprav, ki niso bili rešeni do dne, ko stopi ta zakon v veljavo.

Sedanje vrhovno invalidsko sodišče prestane poslovanje z dnem, ko se ustanove po tem zakonu višja invalidska sodišča, ki jim pošlje v delo ministrstvo za socialno politiko nerešene predmete.

Člen 108.

Častniki-invalidi srbske in črnogorske vojske in častniki-dobrovoljci, ki so se borili v vrstah srbske ali črnogorske vojske, ki so postavljeni v pokoj, preden stopi ta zakon v veljavo, in ki so popolni ali pretežki invalidi, se prevedejo na pokojnino naslednjega višjega čina po zakonu o ustroju vojske in mornarnice iz leta 1923.; lahki in težki invalidi pa se prevedejo na pokojnino čina, ki so ga imeli.

Pretežki invalidi-častniki srbske in črnogorske vojske in častniki-dobrovoljci, ki so se borili v vrstah srbske in črnogorske vojske, upokojeni zaradi invalidnosti, preden stopi ta zakon v veljavo, se pomaknejo v rezervi: nižji častniki do vštetega majorskega čina, višji častniki do vštetega polkovniškega čina, in sicer, ko izpolnijo pogoje, predpisane s členom 84. zakona o ustroju vojske in mornarnice glede karakternih lastnosti, vrlosti, vedenja in vojnih zaslug in pogojev točk 4.), 5.) in 6.) istega zakona.

Njih pokojnina se zviša na pokojnino čina, ki ga dobe v rezervi na podstavi odredbe tega člena.

Rodbine v vojni padlih, umrlih ali pogrešanih častnikov, vojaških uradnikov in obveznikov uradniške vrste srbske in črnogorske vojske in častnikov-dobrovoljcev, ki so se borili v vrstah srbske in črnogorske vojske, kakor tudi rodbine umrlih invalidov-častnikov srbske in črnogorske vojske in častnikov-dobrovoljcev, ki so se borili v vrstah srbske in črnogorske vojske in ki uživajo pokojnino po starih zakonih, se prevedejo na pokojnino po sedaj veljavnih zakonih (po zakonih o ustroju vojske in mornarnice, o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih in ostalih specialnih zakonih).

Člen 109.

Siromašni invalidi-rezervni častniki, ki niso v državni službi in tudi nimajo pravice do pokojnine, dobivajo poleg invalidnine in dodatkov po tem zakonu še specialen dodatek, in sicer nižji častniki po 20, višji pa po 30 dinarjev na dan.

Oni invalidi-rezervni častniki, ki so imeli pravico do pokojnine po starem zakonu o civilnih uradnikih ali po drugem specialnem zakonu, pa so prejeli kot invalidi po dosedanjih zakonih pokojnino svojega čina v vojski kot večjo (ugodnejšo), prejemajo po tem zakonu, če ne plačujejo od svoje imovine več nego 30 dinarjev neposrednjega davka, brez osebnega davka in doklad, poleg svoje uradniške pokojnine še osebno invalidnino po tem zakonu.

Vsi osebni invalidi, ki so v aktivni državni službi, razen onih, ki so naštet v členu 114. tega zakona, nimajo pravice, prejemati pokojnine po tem zakonu. Po izstopu iz državne službe, in sicer samo oni, ki so rezervni častniki-vojni invalidi, prejemajo, če nimajo pravice do pokojnine, specialne dodatke po prvem odstavku, če pa imajo pravico do pokojnine in invalidnine, ob pogojih, označenih v prvem in drugem odstavku tega člena.

Člen 110.

Bivši vojaški uradniki srbske vojske, ki so bili kot taki upokojeni pred prevedbo v administrativne častnike kot invalidi, uživajo invalidnino po členu 41. tega zakona, določeno za častnike.

Člen 111.

Državljeni Srbije in Črne gore, ki so vstopili kot taki pred evropsko vojno v rusko vojsko in služili v njej, najsi so prestopili v rusko državljanstvo ali ne, in so postali v vojni od leta 1914. do leta 1920. invalidi ter so se, preden stopi ta zakon v veljavo, vrnili v svojo domovino, kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, in njeno državljanstvo ter so v njej doslej uživali invalidsko podporo, uživajo vse pravice po tem zakonu.

Člen 112.

Vojni invalidi, ki so se udeležili minulih vojn za osvoboditev in ujedinjenje ter dovrše pravne nauke in prebijejo kot staž leto dni pri sodiščih ali v odvetniški pisarni kot pripravniki, pridobe pravico do sodno-odvetniškega izpita.

Člen 113.

Ko stopi ta zakon v veljavo, se ukinejo vsi zakoni, vse uredbe in vsi predpisi, ki so se nanašali na osebe, zaščitene s tem zakonom, razen uredbe o občem pregledu invalidov z dne 27. junija 1921.

Člen 114.

Ukinja se odredba člena 343. zakona o ustroju vojske in mornarnice, samo da se osebam, ki niso prevedene na prejemke po istem zakonu, izplača razlika, ki doslej ni bila izplačana. Aktivni častniki-vojni invalidi srbske in črnogorske vojske in častniki-dobrovoljci, ki so se borili v vrstah srbske in črnogorske vojske, uživajo, če so v aktivni službi, tudi osebno invalidnino brez dodatkov po tem zakonu poleg vseh rednih prejemkov.

Člen 115.

Dokler se ne izdado s finančnim zakonom ali z davčnim zakonom odredbe po členu 101. tega zakona o tem, katere osebe je smatrati za siromašne po tem zakonu, veljajo o tem odredbe po dosedanjih zakonskih predpisih.

Člen 116.

Za izvrševanje tega zakona je pristojen minister za socialno politiko, ki predpiše sporazumno z ministrom za vojsko in mornarico in z ministrom za finance potrebni pravilnik za njega izvrševanje.

Člen 117.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi, ko se razglaši v «Službenih Novinah».

Našemu ministru za socialno politiko priporočamo, naj razglaši ta zakon, vsem Našim ministrom, naj skrbijo za njegovo izvrševanje, oblastvom zapovedujemo, naj postopajo po njem, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

V Beogradu, dne 17. novembra 1925.

Aleksander s. r.

Videl in pritisnil državni pečat

čuvar državnega pečata,

minister pravde:

M. S. Gjuričić s. r.

Predsednik ministrskega sveta:

Nik. P. Pašić s. r.

(Podpisi ostalih ministrov.)

Razglaši inspektorja ministrstva za narodno zdravje.

Št. 14.332.

Tedenski izkaz o stanju bolnikov v bolnicah v Sloveniji.

Ime bolnice	Datum	Število oskrbovancev v vseh oskrbovalnih razredih
Splošna bolnica v Ljubljani	Od dne 21. do dne 28. novembra 1925.	579
Bolnica za ženske bolezni v Ljubljani		82
Bolnica za duševne bolezni v Ljubljani		262
Blaznica-hiralnica v Ljubljani		203
Bolnica za duševne bolezni na Studencu		402
Splošna bolnica v Mariboru		293
Javna bolnica v Celju		183
Javna bolnica v Brežicah		86
Javna bolnica v Slovenjgradcu		73
Javna bolnica v Murski Soboti		101
Javna bolnica v Ptuj		56
Hiralnica v Ptuj		107
Hiralnica v Vojniku		166
Ženska javna bolnica v Novem mestu		54
Bolnica usmiljenih bratov v Kandiji		52
Javna obč. bolnica v Krškem		41
Skupaj		2740

V Ljubljani, dne 6. decembra 1925.

Inspektor ministrstva za narodno zdravje:

dr. Katičič s. r.

Razglaši drugih uradov in oblastev.

Preds. 822/4/25—2.

3—1

Razpis.

Odda se mesto pisarniškega uradnika III. kategorije pri okrajnem sodišču v Kozjem in vsako drugo mesto pisarniškega uradnika, ki bi se izpraznilo tekom razpisa ali zaradi razpisa.

Prosilci naj vložijo pravilno kolkovane in opremljene prošnje, ki morajo biti svojeručno spisane, po službeni poti najkasneje do dne

15. januarja 1926.

pri podpisnem predsedništvu.

Prosilci, ki še niso v državni službi, morajo izkazati znanje slovenskega jezika v govoru in pismu ter priložiti prošnji: rojstni in domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva o dosedanjem poklicu, navrstveno izpričevalo, izpričevalo državnega zdravnikarja o zdravju, potrdilo pristojnega oblastva o ureditvi vojaške obveznosti in morebitni poročni list in krstne liste otrok.

Vojni invalidi se opozarjajo na naredbo celokupne Narodne vlade z dne 20. novembra 1918., Uradni list z dne 23. novembra 1918., št. 115/12, vojni dobrovoljci pa na zakon o dobrovoljcih z dne 30. decembra 1921., Uradni list z dne 7. aprila 1922., št. 90/34.

Ker se oddado tudi mesta, ki se izpraznijo tekom razpisa ali po premestitvi, naj navedejo prosilci izrečno vsa mesta, za katera prosijo, ako bi se izpraznila.

Predsedništvo okrožnega sodišča v Celju,

dne 10. decembra 1925.

Preds. 1242/4/25—1.

Razpis.

Odda se mesto pisarniškega uradnika III. kategorije pri okrožnem sodišču v Mariboru kakor tudi vsako drugo mesto pisarniškega uradnika, ki bi se izpraznilo tekom razpisa ali zaradi razpisa.

Prošnje naj se vložijo do dne

16. januarja 1926.

pri podpisnem predsedništvu.

Obširni razpis glej v Uradnem listu 109.

Predsedništvo okrožnega sodišča v Mariboru,
dne 5. decembra 1925.

Preds. 1249/4/25—1.

Razpis.

Odda se sodniško mesto pri okrajnem sodišču v Ormožu.

Prošnje naj se vložijo do dne

6. januarja 1926.

pri podpisnem predsedništvu.

Obširni razpis glej v Uradnem listu 109.

Predsedništvo okrožnega sodišča v Mariboru,
dne 6. decembra 1925.

Preds. 1437/4/25—1.

Razpis.

Odda se mesto pisarniškega uradnika III. kategorije pri okrajnem sodišču v Mokronogu in vsako drugo mesto pisarniškega uradnika, ki bi se izpraznilo tekom razpisa ali zaradi razpisa.

Prošilci naj vložijo pravilno kolkovane in opremljene prošnje, ki morajo biti svojeručno spisane, po službeni poti najkasneje do dne

5. januarja 1926.

pri podpisnem predsedništvu.

Obširnejši razpis glej v Uradnem listu 108.

Predsedništvo okrožnega sodišča v Novem mestu,
dne 30. novembra 1925.

S 34/25—1.

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Ivana Gajška, trgovca v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2, registriranega pod firmo: Jerneja Bahovec naslednik Ivan Gajšek v Ljubljani.

Konkurzni komisar: Anton Lajovic, svetnik deželnega sodišča v Ljubljani.

Upravnik mase: Emil Schrautner, trgovec v Ljubljani.

Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču v sobi št. 132 dne 22. decembra 1925. ob desetih. Oglasitveni rok do dne 21. januarja 1926. Ugotovitveni narok pri imenovanem sodišču dne 4. februarja 1926. ob desetih.

Deželno sodišče v Ljubljani, oddelek III.,
dne 8. decembra 1925.

S 16/25—20.

Sklep.

Konkurzna zadeva: Franc Bornšek v Trbovljah.

Zaradi ugotovitve naknadno prijavljenih in onih terjatev, ki se do naroka še prijavijo, se določa narok na dan 18. decembra 1925. ob desetih v sobi št. 3 podpisane sodišča.

Okrajno sodišče v Laškem, oddelek I.,
dne 25. novembra 1925.

C I 1115/25—3.

Oklic.

I. Baloh, trgovec v Mariboru, Gosposka ulica, je vložil zoper Anto Lukića, pok. Tadije, krošnjarja v Ričicah, pošta Prolazac, tožbo zaradi 1654 Din s pripadki.

Narok za ustno razpravo se je določil na dan 18. decembra 1925.

ob četrt na devet pri tem sodišču v sobi št. 14.

Ker je sedanje bivališče Ante Lukića neznano, se mu postavlja za skrbnika višji pisarniški predstojnik Rado Podlesnik pri okrajnem sodišču v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru, oddelek I.,
dne 3. decembra 1925.

3-2 št. 1243/25.

Objava.

Gospod dr. Josip Flego, odvetnik v Kočevju, je naznanil podpisanemu odboru sub pr. z dne 9. decembra 1925., da se v treh mesecih preseli s svojo pisarno v Laško pri Celju.

V Ljubljani, dne 9. decembra 1925.

Za odbor odvetniške zbornice v Ljubljani:
predsednik dr. D. Majaron s. r.

št. 1921/24.

Razglas.

Seznamek izgubljenih predmetov, prijavljenih pri policijski direkciji v Ljubljani v času od dne 16. do dne 30. novembra 1925.:

• 1 zlat poročni prstan; 1 usnjen pasji bič; 1 zavitek usnjenih vložkov za čevlje; 1 rjava usnjena torbica, v njej 2 zastavna listka, 5 Din, 1 tiskarska izkaznica in 1 vžigalnik; 1 listnica s 40 Din; 1 nikljasta moška ura; 1 zlat uhan z rdečo koralo; 1 italijanski potni list na ime: Colja Antonija, izdan po prefekturi v Gorici, vidiran po jugoslovanskem konzulatu v Trstu; 1 povezek ključev (5 do 6 po številu); 1 usnjena črna ročna torbica, v njej 10 Din in 2 žepna roba; 1 kožuhočinast damski ovratnik; 1 zlata ženska ura z znakom: «P. Z.» na usnjenem jermenčku; 1 deški kožuhočinast ovratnik; 1 železniška legitimacija s sliko na ime: Zemljich Adolf; 1 črna usnjena listnica, v njej 2 slike, 1 sokolska srečka in 100 Din; 1 črna ročna torbica, v njej 10 do 12 Din in 1 žepni roba; 1 ženska ročna torbica, v njej okoli 17 Din, 1 slika pokojnega moža in en žepni roba; 4350 Din, zaviti v žepnem robu; ena zlata zapetnica v obliki kače; 2 bankovca po 100 Din; 1 ročna torbica, v njej 20 Din, 1 žepni roba in 1 pismo.

Seznamek najdenih predmetov, prijavljenih pri policijski direkciji v Ljubljani v času od dne 16. do dne 30. novembra 1925.:

1 zlat prstan; 1 velik čokast pes z rjavo dlako na glavi in repu; 1 srebrn damski uhan; 1 šolska pušica s šolskimi potrebščinami; 1 puran; 1 mlad pes-ptičar; 1 manjša vsota denarja; 1 usnjena damska ročna torbica; 1 rjava damska ročna torbica z raznimi malenkostmi; 1 volnen ovratni šal; 1 pes volčje pasme; 1 par rjavih damskih rokavic; 1 črna usnjena ročna torbica s srednjo vsoto denarja. — V železniških vozovih so se našli ti-le predmeti: 1 moška suknja, 2 čepici, 1 palica s kladivom, pet palic, 1 orožniška torba, 19 dežnikov, 1 moški povrtnik, 1 ročna torbica z razno vsebino, 1 zavitek s čevlji, 1 nosilnica plošč za jedila, 2 trikotnika, 4 klobuki, 1 kovčeg z obleko, 1 vojaški kovčeg, 1 zaklenjen kovčeg, 1 prazen vrč, 1 damska jopa, 1 star dežni plašč, 1 pralni stroj, 1 nahrbtnik z orodjem, 1 par sivih rokavic, 2 prazni torbi, 1 žensko ogrinjalo (pled), 1 vžigalnik in 1 petelin.

Policijska direkcija v Ljubljani,
dne 5. decembra 1925.

Razne objave.**«Split»,**

anonimno društvo za cement Portland — Split.

Na podstavi pooblastila, podeljenega na občnem zboru delničarjev z dne 27. maja 1923., se zvišuje delniška glavica

od 30,000.000 Din na 40,000.000 Din

ob naslednjih pogojih:

1.) Stari delničarji imajo pravico, optirati na štiri stare delnice eno novo delnico a nom. 200 Din s pravico do dividende od dne 1. januarja 1926.

2.) Opcijska pravica se more izvršiti od dne 10. do dne 17. decembra 1925., ako se predlože stare delnice pri družbeni blagajni in a) v Splitu pri podružnici Ljubljanske kreditne banke in Prve pučke dalmatinske banke; b) v Zagrebu pri Hrvatski eskomptni banki; c) v Ljubljani pri Ljubljanski kreditni banki; č) v Beogradu pri beograjski banki «Merkur».

3.) Delnice se nudijo po 680 Din za kos; njih nasprotno vrednost je plačati o priliki, ko se izvrši opcija.

4.) Ob izvršitvi opsijske pravice se izroči subskribentom začasno potrdilo. O izdaji novih delnic bodo obveščeni, čim bodo delnice izgotovljene.

2156

5.) Delničarji, ki ne bi uporabili opsijske pravice v navedenem roku, se tej pravici odrekaajo. Neoptirane delnice prevzame z ostankom emisije vred denarni zavod, ki garantira emisijo.

V Solinu, dne 7. decembra 1925.

Upravni odbor.

2148

Stanje Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev dne 30. novembra 1925.

Aktiva:

Dinarjev

Metalna podloga	487,005.612.55
Posojila	1.257,749.554.80
Račun za odkup kronskih novčanov	1.186,367.906.76
Račun začasne zamene	368,699.843.90
Dolg države	2.966,355.034.—
Vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanov	2.138,377.163.—
Saldo raznih računov	922,809.791.37
Pasiva:	9.327,364.906.38

Glavnica Din 50,000.000 v kovanem zlatu: od te vplačano	28,070.800.—
Rezervni fond	6,476.734.52
Novčanice v tečaju	6,017,118.460.—
Državni račun začasne zamene	368,699.843.90
Terjatve države po raznih računih	80,238.767.63
Razne obveznosti	613,660.979.38
Terjatve države za založene domene	2.138,377.163.—
Nadavek za kupovanje zlata za glavnico in fonde	74,722.158.—
	9.327,364.906.38

V metalni podlogi se računi: dinar v zlatu za en dinar, angleški funt za 25 dinarjev, dolar za 5 dinarjev, lira za dinar, švicarski in francoski frank za dinar, dinar v kovanem srebru za dinar itd.

Obrestna mera po eskontu menic — za vse bančne dolžnike brez razlike 6 % na leto.

Obrestna mera za posojila na zastave 8 % na leto.

2158

Objava.

«Dom», stavbena zadruga državnih nameščenec in upokojencev, r. z. z o. j. v Ljubljani, sklicuje **izreden občni zbor,**

ki bo dne 20. decembra 1925. ob desetih v Ljubljani v salonu «pri Levu» na Gosposvetski cesti št. 16 z dnevnim redom: 1.) Izprememba združnih pravil. 2.) Prijave interesentov za stavbne parcele. 3.) Slučajnosti.

Zadnji izredni občni zbor je bil za izpremembo pravil nesklepčen. Zadržniki se opozarjajo, da bo sklepal ta izredni občni zbor po § 36. združnih pravil veljavno ob vsakem številu udeležnikov.

Načelnštvo.

2149

Vabilo na izredni občni zbor Delniške stavbinske družbe «Union» v Ljubljani,

ki se bo vršil v ponedeljek dne 28. decembra 1925. ob šestnajstih v Srebrni dvorani Grand hotela «Union» v Ljubljani.

Dnevni red:

1.) Nakup delnic Centralne vinarne, d. d. v Ljubljani.
2.) Slučajnosti.

* * *

Delničarji morajo naznaniti predsedništvu eventualne predloge vsaj osem dni pred občnim zborom, da pridejo na dnevni red občnega zbora.

Delničarji, ki hočejo izvrševati glasovalno pravico, morajo položiti pet dni pred občnim zborom delnice v pisarni Grand hotela «Union» v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 1, med uradnimi urami.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1925.

Upravni svet.

2155

Razid društva.

Podružnica splošne delavske zveze «Svobode» pri Sv. Lovrencu na Pohorju se je prostovoljno razšla.

P. Vobovnik s. r., bivši predsednik.